

Αριθμός 1010/2002
ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
Α` Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Στέφανο Μαθθία, Πρόεδρο Αρείου Πάγου, Πέτρο Κακκαλή, Σπυρίδωνα Γκιάφη, Δημήτριο Σουλτανιά και Δημήτριο Λινό, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 13 Μαΐου 2002, με την παρουσία και της Γραμματέως Κωνσταντίνας Ξηροτύρη, για να δικάσει μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας:..... η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Θεόδωρο Φραγκάκη.

Των αναιρεσιβλήτων: ..... η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Αθανάσιο Μπακόλα και ..... η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Αριστείδη Αγγελάκο, που δήλωσε ότι η ως άνω αναιρεσιβλήτη απορροφήθηκε από την Α.Ε. με την επωνυμία ".....", η οποία ως καθολική διάδοχος της συνεχίζει τη δίκη.

Η ένδικη διαφορά έχει εισαχθεί με την από 17-1-1996 αγωγή της ήδη αναιρεσείουσας που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 8747/1996 του ίδιου δικαστηρίου και 6045/1997 του Εφετείου Αθηνών. Την αναιρέση της τελευταίας αποφάσεως ζητεί η αναιρεσείουσα με την από 12-6-2000 αίτησή της. Κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικες παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Σπυρίδων Γκιάφης ανέγνωσε την από 24-4-2002 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την αναιρέση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Ο πληρεξούσιος της αναιρεσείουσας ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, οι πληρεξούσιοι των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τα άρθρα 57 και 59 του ΑΚ συνάγονται τα εξής: Όποιος παράνομα προσβάλλεται στην προσωπικότητά του, νοούμενη ως το προστατευόμενο από το σύνταγμα (άρθρ. 2 παρ.1) σύνολο των αξιών που απαρτίζουν την ουσία του ανθρώπου, έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Εκδήλωση της προσωπικότητας αποτελεί και η εικόνα του ανθρώπου, η οποία ανήκει όχι στο κοινό αλλά μόνο σε εκείνον που παριστάνει και γι' αυτό η από άλλον αποτύπωση, με φωτογράφιση ή άλλον τρόπο, της εικόνας εκείνου ή έκθεση αυτής δημοσίως αποτελεί, καθεαυτή, παράνομη προσβολή της προσωπικότητας, ενώ, βέβαια, τίποτε δεν αποκλείει ώστε, πέραν της ως άνω παράνομης προσβολής, η εν λόγω αποτύπωση ή έκθεση, με συνδρομή και άλλων στοιχείων, όπως του στοιχείου της εμφανίσεως κατά μειωτικό τρόπο, να θίγει την τιμή ή υπόληψη εκείνου και εξ αυτού του λόγου να προσβάλλεται παράνομα η προσωπικότητά του. Αν η αποτύπωση ή έκθεση της εικόνας γίνεται από πρόσωπο που άμεσα συνδέεται με τη λειτουργία του τύπου, γίνεται δε κατ' αυτή τη λειτουργία, η οποία, σημειωτέον, κατά το Σύνταγμα (άρθρ. 14 παρ. 1 και 2) είναι ελεύθερη, τα προεκτιθέμενα δεν ισχύουν, αν ο απεικονιζόμενος αποτελεί πρόσωπο που ενδιαφέρει το κοινωνικό σύνολο, οπότε στη στάθμιση των αντίστοιχων συγκρουόμενων συμφερόντων λαμβάνεται υπόψη και το γεγονός τούτο.

Σε περίπτωση που η προαναφερόμενη παράνομη προσβολή της προσωπικότητας υπήρξε και υπαίτια, το δικαστήριο μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον προσβολέα να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη, που τυχόν έχει επέλθει ιδίως με πληρωμή χρηματικού ποσού. Ειρήσθω ότι και η ηθική βλάβη μπορεί να επέλθει σε κάποιον αποκλειστικά και μόνο εκ του ότι η εικόνα του εκτίθεται για διαφημιστικούς σκοπούς εμπορεύματος. Ωστόσο το παράνομο της προσβολής της προσωπικότητας κάποιου με την αποτύπωση ή έκθεση της εικόνας του αίρεται με τη ρητή ή σιωπηρή οικεία συναίνεση ή έγκρισή του. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' ορθή εκτίμησή της, το Εφετείο δέχθηκε τα ακόλουθα: Κατά το πριν από την 11-12-1994 χρονικό διάστημα η δεύτερη εναγόμενη και ήδη πρώτη αναιρεσίβλητη ανώνυμη εταιρία, εκδότρια αθηναϊκής ημερήσιας και κυριακάτικης εφημερίδας με κυκλοφορία σε όλη την Ελλάδα, προέστησε υπάλληλό της φωτογράφο για τη φωτογράφιση αγρότισσας που θα συνέλεγε σταφύλια κατά τον τρυγητό στην περιοχή Σπάτων Αττικής, με σκοπό η φωτογραφία αυτή να εκτεθεί στο πλαίσιο μελλοντικού δημοσιεύματος με τίτλο "Πράσινο φως για Σπάτα..." και σχόλιο "έχουν ειπωθεί τόσα και τόσα για την κατασκευή του αεροδρομίου στα Σπάτα, ώστε είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι και του χρόνου δε θα φάμε σταφύλια από τους αμπελώνες της περιοχής Αεροδρόμιο Σπάτων". Στη δε συνέχεια ο φωτογράφος ανέυρε την αγρότισσα ενάγουσα και ήδη αναιρεσείουσα και της ζήτησε να τη φωτογραφήσει, προκειμένου η φωτογραφία της να δημοσιευθεί στην προαναφερόμενη εφημερίδα, αυτή το αποδέχθηκε και έτσι με τη συναίνεση αυτής εκείνος τη φωτογράφησε στη στιγμή που συνέλεγε σταφύλια. Στις 11-12-1994 η αντίστοιχη φωτογραφία εκτέθηκε στο πλαίσιο του ως άνω δημοσιεύματος, που μαζί με εκείνη δημοσιεύθηκε στην προμνημονευόμενη κυριακάτικη εφημερίδα. Έκτοτε δε έως τον Οκτώβριο 1995 η ενάγουσα δεν αντέδρασε στην αντίστοιχη δημοσίευση της φωτογραφίας της. Στο ίδιο χρονικό διάστημα η δεύτερη εναγομένη, σε εκτέλεση συμφωνίας της με την πρώτη εναγόμενη και ήδη δεύτερη αναιρεσίβλητη ανώνυμη εταιρία, που αγόραζε και μεταπουλούσε, πλην άλλων, ελληνικά κρασιά με σκοπό το κέρδος, προμήθευσε σ' αυτήν τη φωτογραφία της ενάγουσας και αυτή εξέθεσε τη φωτογραφία στο πλαίσιο διαφημιστικού των ως άνω κρασιών δημοσιεύματος με τίτλο "Μεθυστικές γεύσεις και τιμές" και με ένδειξη "από 27 Νοεμβρίου έως 9 Δεκεμβρίου 1995- .....", το οποίο καταχωρίστηκε σε διαφημιστικά φυλλάδια αυτής, που παραδόθηκαν σε εκείνη προς δημοσίευση ως ένθετα φύλλων της εφημερίδας της. Κατά τον Οκτώβριο δε 1995 δημοσιεύθηκαν τέτοια φύλλα της ημερήσιας και της κυριακάτικης εφημερίδας της δεύτερης εναγομένης με τα ως άνω ένθετα και έτσι, βεβαίως, έλαβε χώρα η ήδη επίμαχη δημοσίευση και εντεύθεν έκθεση της εικόνας της ενάγουσας μέσω της φωτογραφίας της. Έκτοτε δε έως την άσκηση της αγωγής η ενάγουσα δεν αντέδρασε στην επίμαχη δημοσίευση. Σ' αυτή δε τη δημοσίευση δεν υπήρχε στοιχείο που να θίγει την τιμή και την υπόληψη της ενάγουσας, αφού αυτή ήταν αγρότισσα και απεικονιζόταν στη φωτογραφία ως αγρότισσα ενασχολούμενη με το επάγγελμά της συλλογής σταφυλιών. Ενόψει δε της προεκτιθέμενης συγκαταθέσεως της ενάγουσας για την επίμαχη δημοσίευση, τελικά με αυτή τη δημοσίευση δεν προσβλήθηκε η ενάγουσα παράνομα στην προσωπικότητά της, μάλιστα δε και υπαίτια, από τις εναγόμενες και επομένως δεν δικαιούται χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης. Ακολουθώντας το Εφετείο απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμη την αγωγή περί επιδικάσεως χρηματικής ικανοποίησεως εξαιτίας παράνομης και υπαίτιας προσβολής της προσωπικότητας της ενάγουσας, μέσω της προαναφερόμενης φωτογραφίας της, από τις εναγόμενες κατ' Οκτώβριο 1995. Έτσι το Εφετείο υπέπεσε στην πλημμέλεια της στέρησης της αποφάσεώς του από νόμιμη βάση, αφού σε εκείνη διέλαβε ανεπαρκή αιτιολογία ως προς τα ουσιώδη για την έκβαση της δίκης ζητήματα της συναινέσεως ή της εγκρίσεως της ενάγουσας για την επίμαχη δεύτερη δημοσίευση της φωτογραφίας

της. Τούτο διότι, σε σχέση με τη συναίνεση, δεν ανέφερε το Εφετείο γεγονότα ως προς το κατά πόσο ο φωτογράφος ζήτησε από την ενάγουσα, που τελικά αποδέχθηκε το αίτημά του, είτε να την φωτογραφήσει προκειμένου η φωτογραφία της να δημοσιευθεί στο πλαίσιο του δημοσιεύματος περί του αεροδρομίου και να επαναδημοσιευθεί στο πλαίσιο του δημοσιεύματος για τα κρασιά ή, έστω, κάποιου διαφημιστικού δημοσιεύματος, είτε να την φωτογραφήσει προκειμένου η φωτογραφία της να δημοσιεύεται επανειλημμένως στο πλαίσιο δημοσιευμάτων της ελεύθερης επιλογής της δεύτερης εναγομένης, ενώ, σημειωτέον, το αναφερόμενο από εκείνο το δικαστήριο γεγονός της μη αντιδράσεως της ενάγουσας στην πρώτη δημοσίευση, οφειλόμενο βέβαια στο ότι η εν λόγω διάδικος είχε συναίνεσει οπωσδήποτε για όμοια ή παρόμοια δημοσίευση, δεν μπορεί, προεχόντως εξ αυτού του λόγου, να εκληφθεί ως σιωπηρή συναίνεση της ίδιας διαδίκου για την επίμαχη δεύτερη δημοσίευση. Σε σχέση δε με την έγκριση, διότι το αναφερόμενο από το Εφετείο γεγονός της μη αντιδράσεως της ενάγουσας στην επίμαχη δεύτερη δημοσίευση από τότε που αυτή έλαβε χώρα έως την άσκηση της αγωγής, μόνο του, δηλαδή χωρίς αναφορά και άλλων γεγονότων, όπως τέτοιο προεχόντως θα ήταν η εκ μέρους της ενάγουσας γνώση της εν λόγω δημοσιεύσεως σε συγκεκριμένη χρονολογία εντός του ως άνω χρονικού διαστήματος, δεν μπορεί να εκληφθεί ως σιωπηρή έγκριση αυτής της διαδίκου για την επίμαχη δεύτερη δημοσίευση. Συνεπώς ο από τον αριθ. 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ και επ' αυτής της πλημμέλειας στηριζόμενος τρίτος λόγος της αναιρέσεως, όπως παραδεκτά, κατ' άρθρο 562 παρ. 4 ΚΠολΔ, συμπληρώνεται με την παρούσα εισήγηση, πρέπει να γίνει δεκτός ως παραδεκτός και βάσιμος. Ακολουθώντας, πρέπει, κατόπιν αποδοχής της αιτήσεως, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές, αφού τέτοια σύνθεση κρίνεται δυνατή (άρθρ. 580 παρ. 3 ΚΠολΔ), και να καταδικασθούν οι αναιρεσίβλητες στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας (άρθρ. 176 και 183 ΚΠολΔ).

Για τους λόγους αυτούς

Αναιρεί την 6045/1997 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές. Και

Καταδικάζει τις αναιρεσίβλητες στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας, που ορίζεται σε χίλια τριακόσια πενήντα (1.350) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 24 Μαΐου 2002. Και Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του στις 4 Ιουνίου 2002.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ